

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต เช่น มนุษย์ สัตว์ และพืช โดยเฉพาะมนุษย์ที่มีความจำเป็นในการใช้น้ำเพื่อดำรงชีวิตประจำวันในการ อุปโภค บริโภค การเกษตรกรรม อุตสาหกรรมต่างๆ มักมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้บริเวณแถบลุ่มน้ำหรือในบริเวณที่มีแหล่งน้ำ ในปัจจุบัน ประชากรที่เพิ่มมากขึ้น การใช้ประโยชน์จากน้ำในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ย่อมส่งผลในให้คุณภาพน้ำเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะแหล่งชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมาก และมีแหล่งอุตสาหกรรม ดังนั้นคุณภาพของแหล่งน้ำที่เปลี่ยนแปลงไปตามการใช้งาน ถูกปนเปื้อนด้วยของเสียจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดเป็นมลภาวะทางน้ำขึ้น

เมื่อเกิดเป็นปัญหาขึ้นแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) จึงเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชนบท ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้พยายามเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาจากระดับบนลงล่าง (Top - down) มาเป็นจากระดับล่างขึ้นบน (Bottom - up) (สุธี วรประดิษฐ์, 2553) ซึ่งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกันมีมากขึ้นจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ ซึ่งจะกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้ (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 5) ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาในระดับชุมชนนั้นเป็นกลไกในการจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากกว่ากลไกของรัฐ เนื่องจาก กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความต้องการ เพื่อเจรจาข้อตกลงร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ของชุมชน ซึ่งเป็นการลดข้อขัดแย้งจากความแตกต่างของความคิดและคุณค่า นอกจากนี้ การที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนตั้งแต่เริ่มต้นจะก่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันและให้การสนับสนุนในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบคิดของชุมชนที่เคยหวังรับการช่วยเหลือจากรัฐหรือหน่วยงานภายนอกมาเป็นการพึ่งตนเอง ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับสูงและกว้างขวางมีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการจัดการชุมชนและเมืองที่ยั่งยืน (นิรมล กุลศรีสมบัติ และพรสรร วิเชียรประดิษฐ์, 2556)

รวมทั้งการชี้ให้เห็นถึงปัญหาจากการพัฒนาที่นำมาสู่ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน ภายใต้แนวคิดระบบกรรมสิทธิ์ร่วม (Common-property Regimes) ที่มองว่าชุมชนหรือกลุ่มคนเป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมกันและจัดการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น ป่าชุมชน เหมือง ผาย แม่ น้ำ คุกคลอง หนอง บึง และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ของหมู่บ้านที่ชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกันและมีกฎเกณฑ์ร่วมกันที่ชัดเจนในการจัดการปฏิบัติ แต่อาจไม่ใช่กฎเกณฑ์ที่เป็นทางการ เช่น จารีต ประเพณีปฏิบัติ หรือ เป็นทางการ คือ มีกฎหมายรองรับ (ปัทมาวดี โปชนุกูล ชูชุกิ, 2548) ทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักถึงปัญหาส่วนรวม ทรัพยากรส่วนรวม จึงทำให้ร่วมมือกันในการจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนของตน

น้ำแม่กวังถือว่าเป็นแม่น้ำที่สำคัญสายหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำปิงตอนบน ลำน้ำแม่กวังไหลผ่านอำเภอคอยสะเกิดบริเวณบ้านยางพระธาตุ หมู่ที่ 11 บ้านท่าทุ่ม หมู่ที่ 7 ในอดีตประมาณ 40 ปีที่แล้ว แม่น้ำกวังในบริเวณวังปลาบ้านท่าทุ่ม – ยางพระธาตุ เป็นสายน้ำที่ใสสะอาด ประชาชนในชุมชนสามารถใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ปลานานาชนิด จึงนำมาสู่การเกิดขึ้นของวิถีชีวิตของประชาชนที่อยู่รายล้อม ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่พึ่งพาลำน้ำแม่กวังในการเพาะปลูก

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2551 พื้นที่บริเวณโดยรอบเริ่มเกิดการพัฒนา เริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเกิดโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น มีการใช้สินค้าและบริการมากขึ้น จนทำให้พื้นที่ไม่สามารถควบคุมการขยายตัวของการเกิดขึ้นของสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เนื่องจากไม่ได้มีมาตรการหรือวางแผนการดำเนินการอย่างชัดเจนในเรื่องของการรักษาสิ่งแวดล้อม จนทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ มลภาวะทางน้ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำแม่กวัง สารเคมีที่สะสมตกค้างอยู่ในน้ำก็เป็นอาหารของจอกแหนหรือวัชพืชเป็นอย่างดี ทำให้ลำน้ำแม่กวังเต็มไปด้วยจอกแหน และวัชพืชอื่นที่ขึ้นที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ลอยอยู่เหนือผิวน้ำมีรากแผ่กระจายลงไปในน้ำจำนวนมากจนก่อให้เกิดมลภาวะทางน้ำ เกิดน้ำเน่าเสีย ระบบนิเวศน์ขาดความสมดุล ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง เกิดการพังทลายของดินริมฝั่ง รวมถึงเป็นบริเวณตอนกลางของลำน้ำแม่กวัง ส่งผลให้ชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณลำน้ำแม่กวังตอนกลาง ได้รับผลกระทบจากปัญหาหมอกควันน้ำมากที่สุด สภาพแวดล้อมในแม่น้ำกวังไม่เอื้ออำนวยต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และต่อการแพร่พันธุ์ของปลาและสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ลำน้ำแม่กวังยังมีสภาพภูมิทัศน์ที่รกริบจากการปกคลุมของหญ้าและวัชพืชชนิดอื่นๆ นอกจากนี้ฝกตบชวาแม่น้ำก็เพิ่มจำนวนมากอย่างรวดเร็ว อีกทั้งบริเวณสองฟากฝั่งของลำน้ำแม่กวัง ยังมีสภาพโล่งเนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนและแห้งแล้ง

จนทำให้ชุมชนบ้านบ้านท่าทุ่ม หมู่ที่ 7 ตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย และชุมชนบ้านยางพระธาตุ หมู่ที่ 11 ตำบลสันปูเลย อำเภอคอยสะเกิด ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในบริเวณ

ที่น้ำแม่กวังไหลผ่าน ได้รับผลกระทบจากการเกิดมลภาวะทางน้ำในบริเวณตอนกลางของลำน้ำแม่กวัง ซึ่งเป็นที่เกิดปัญหามลภาวะทางน้ำมากที่สุด

จากสภาพปัญหาที่มีต่อชุมชน นายสวิง ธรรมปัญญา ผู้ใหญ่บ้านบ้านท่าห่ม ได้ร่วมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กำนัน รวมถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ร่วมกันจัดทำประชาคมก่อนทำ “โครงการวังปลาบ้านท่าห่ม – ยางพระธาตุ” ในวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2551 ภาคประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ได้เห็นถึงความสำคัญของน้ำแม่กวังและตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดในอนาคตในบริเวณดังกล่าว จึงเกิดเป็นความร่วมมือกันในหลายๆฝ่าย ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บ้านท่าห่ม และบ้านยางพระธาตุ จึงประสานความร่วมมือจัดทำ “โครงการวังปลาบ้านท่าห่ม – ยางพระธาตุ” เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ 26 กันยายน พ.ศ. 2551 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยดำเนินการต่อเนื่องทุกปี เริ่มแรกได้กำหนดเขตวังปลาบ้านท่าห่ม – ยางพระธาตุ ตั้งแต่ ฝายท่าวัว ถึง สะพานบ้านท่าห่ม – ยางพระธาตุ ระยะทางประมาณ 400 เมตร ต่อมาได้มีการขยายเขตรวมระยะทางทั้งสิ้น 2,500 เมตร ซึ่งดำเนินการและบริหารงานโดยคณะกรรมการการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลำน้ำแม่กวัง ทั้งนี้มีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ดังนี้ (โครงการวังปลาบ้านท่าห่ม – ยางพระธาตุ, เทศบาลตำบลสันพระเนตร จังหวัดเชียงใหม่)

- 1) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 1 สนับสนุนงบประมาณ และสนับสนุนด้านวิชาการ
- 2) สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ และสนับสนุนด้านวิชาการ
- 3) ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดจังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ และสนับสนุนด้านวิชาการ
- 4) หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืด เขื่อนแม่กวังจังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ และสนับสนุนด้านวิชาการ
- 5) หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืด เขื่อนภูมิพล สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ และสนับสนุนด้านวิชาการ
- 6) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสันทราย สนับสนุนด้านวิชาการ และกลุ่มอาชีพต่างๆ
- 7) สำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช และสนับสนุนด้านวิชาการ
- 8) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันทราย สนับสนุนด้านวิชาการ และการฝึกอาชีพต่างๆ
- 9) ศูนย์การศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 10) มูลนิธิชัยพัฒนา
- 11) เทศบาลตำบลสันพระเนตร
- 12) เทศบาลตำบลสันป่าเล

13) สำนักงานประมงอำเภอคอยสะเก็ด

14) สำนักงานประมงอำเภอพร้าว – สันทราย

พื้นที่บ้านท่าทุ่มและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากชุมชนทั้งสองได้นำเสนอแนวคิด และกระบวนการในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันจนประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหาหมอกภาวะทางน้ำในระยะเวลาอันสั้น จนกระทั่งทำให้ชุมชนบริเวณใกล้เคียงมาใช้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ชุมชนบริเวณใกล้เคียงที่มาใช้พื้นที่บ้านท่าทุ่มและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ต้นแบบ ได้แก่

- 1) ตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย : บ้านสันพระเนตร หมู่ที่ 4, บ้านสันศรีหมู่ที่ 1
- 2) ตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย : บ้านปากกล้วย หมู่ที่ 2, บ้านสันนาเม็ง หมู่ที่ 3, บ้านแม่กวง หมู่ที่ 6, บ้านคอกหมูป่า หมู่ที่ 7, บ้านแม่กวงใต้ หมู่ที่ 11
- 3) ตำบลสันปูเลย อำเภอคอยสะเก็ด : บ้านสันตันคู หมู่ที่ 2, บ้านป่าขุย หมู่ที่ 3, บ้านท่าไร่ หมู่ที่ 7, บ้านร้องขุ่น หมู่ที่ 10, บ้านยางพระธาตุ หมู่ที่ 11 ตำบลสันปูเลย อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่ของชุมชนบ้านท่าทุ่มและชุมชนบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเคยเกิดปัญหาหมอกภาวะทางน้ำอย่างรุนแรง แต่สามารถแก้ไขปัญหาหมอกภาวะทางน้ำจนได้รับรางวัลต่างๆ เช่น

- 1) รางวัลชนะเลิศนวัตกรรมท้องถิ่นไทย ครั้งที่1/2553 กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากสำนักคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- 2) รางวัลชนะเลิศนวัตกรรมและบริการสาธารณะท้องถิ่นดีเด่น กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2553
- 3) หมู่บ้านต้นแบบดีเด่น ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำประมงจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2554
- 4) โครงการต้นแบบในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 พ.ศ.2554
- 5) รางวัลชนะเลิศผลงานนวัตกรรมชุมชนเพื่อสุขภาพดีเด่น ในการประกวดคัดเลือกผลงานนวัตกรรมและผลงานวิจัยดีเด่นจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2554

ดังนั้นจะเห็นว่า ในสังคมที่มีความหลากหลายของชุมชน โดยเฉพาะการมีทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นตัวแปรเชื่อมความสัมพันธ์ของชุมชน มักนำมาสู่ความขัดแย้งและการแก่งแย่งการใช้ประโยชน์ได้ แต่ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยศึกษานั้น ได้แก่ บ้านท่าทุ่ม อำเภอสันทราย และบ้านยางพระธาตุ อำเภอคอยสะเก็ด

จังหวัดเชียงใหม่ กลับมีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมกันใช้ประโยชน์และแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ซึ่งนำมาสู่วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาที่ต้องการแสวงหาแนวทางที่ทั้งสองชุมชนได้ร่วมกัน สร้างขึ้นมาจนสามารถพัฒนาแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำและวางแนวทางการใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการนำองค์ความรู้ของชุมชนไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 ประชาชนของชุมชนบ้านท่าห่มและชุมชนบ้านยางพระธาตุมีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำอย่างไร

1.2.2 ปัจจัยที่มีส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำร่วมกันของทั้งสองชุมชนคืออะไร

1.2.3 ในกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำร่วมกัน พบปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อศึกษาและอธิบายกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านท่าห่มและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านท่าห่มและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่ในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำร่วมกัน

1.3.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ในกระบวนการมีส่วนร่วมของบ้านท่าห่มและบ้านยางพระธาตุในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำร่วมกัน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิด และแนวทางในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำร่วมกันของชุมชนบ้านท่าห่มและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่

1.4.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านท่าห่มและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่ในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำร่วมกัน

1.4.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ในกระบวนการมีส่วนร่วมของบ้านท่าห่มและบ้านยางพระธาตุ ในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำร่วมกัน

1.4.4 สามารถนำไปสู่การสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาหาลภาวะทางน้ำและการวางแนวทางการพัฒนาร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุมชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านท่าท่อม หมู่ที่ 7 ตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านยางพระธาตุ หมู่ที่ 11 ตำบลสันปุยเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

การแก้ไขปัญหาหามลภาวะทางน้ำ หมายถึง การที่ชุมชนได้กระทำต่อทรัพยากรน้ำด้านการจัดการ ดูแล แก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสีย อนุรักษ์ลำน้ำบริเวณบ้านท่าท่อมและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้ข้อตกลงร่วมกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมของประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรภายในชุมชนในการแก้ไขปัญหาหามลภาวะทางน้ำ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหาของชุมชน การตัดสินใจหาทางเลือก การวางแผนในการแก้ไขปัญหา ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

ทรัพยากรส่วนรวม หมายถึง ลำน้ำแม่กวังที่ไหลผ่านบริเวณบ้านท่าท่อมและบ้านยางพระธาตุ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ทุกคนมีสิทธิในการใช้ร่วมกัน

การสร้างระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หมายถึง การที่ประชาชนบ้านท่าท่อมและบ้านยางพระธาตุ มีการทำข้อตกลงในการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระเบียบแบบแผน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลำน้ำแม่กวัง

การบริหารจัดการทรัพยากรในมิติความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทรัพยากรกับความต้องการของมนุษย์ หมายถึง การที่ประชาชนบ้านท่าท่อมและบ้านยางพระธาตุ มีการจัดการทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันคือ ลำน้ำแม่กวัง ให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของประชาชน โดยไม่เป็นการทำลายทรัพยากรที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved